

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1920 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidraget till uppförande av vissa byggnader vid kustsanatoriet Apelviken.

(3:e avd.)

Uti en till riksdagen den 5 mars 1920 avlåten proposition, nr 178, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att som bidrag till uppförande av vissa byggnader m. m. vid kustsanatoriet Apelviken må av Kungl. Maj:t beviljas föreningen för kustvård åt skrofulösa barn ett anslag av 228,000 kronor, att av de utav riksdagen beviljade anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter utgå utan hinder av de för dessa anslag av riksdagen bestämda villkor, men med skyldighet för föreningen att underkasta sig de föreskrifter med avseende å förstberörda anslags åtnjutande, som av Kungl. Maj:t må bestämmas.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Sedan början av år 1905 har föreningen för kustvård åt skrofulösa barn upprätthållit kustsanatoriet Apelviken.

För uppförande av vissa ny- och tillbyggnader vid kustsanatoriet har riksdagen vid fem särskilda tillfällen anvisat medel, uppgående till sammanlagt 228,200 kronor.

Sanatoriet rymmer numera uti tre sammanhängande paviljonger och två fristående byggnader 257 av medicinalstyrelsen godkända vård-

platser, varav dock 33 endast få tagas i bruk under juni—augusti. Dessutom finnas tvenne isoleringspaviljonger med 12 platser i vardera.

Beträffande sanatoriets ekonomi är att nämna, att sanatoriet, förutom sjukvårdsavgifter och avgifter av föreningsmedlemmar, från och med år 1905 åtnjutit landstingsbidrag, varjämte sedan åtskilliga år tillbaka bidrag till sanatoriets driftkostnader utgått från anslaget till driftkostnader för tuberkulossjukvårdsanstalter.

För sjukvården vid sanatoriet är numera tillfredsställande sörjt, men lider administrationen av svårigheter, emedan ekonomiavdelningen icke hunnit följa med utvecklingen av sjukavdelningarna. De maskinella anordningarna för driften hava sålunda från början varit splittrade. Så uppvärms hela komplexet, med undantag för observationsavdelningen, läkarebostaden och en mindre byggnad för betjäning, från en varmvattencentral förmedelst trenne pannor för kokseldning i centralbyggnadens källare. All produktion av ånga för ångkok, ångtork och uppvärmning av vatten för tvätt m. m. sker däremot medelst en lågtryckspanna, placerad i ekonomihusets källarvåning. För eldning av de förstnämnda pannorna kan endast koks användas, något som under kristiden gjort och allt fortfarande gör uppvärmningen oerhört och onödigt dyr. I den senare lågtryckspannan kan däremot eldas med vad sorts bränsle som helst. Genom att sålunda ha tvenne värmecentraler kräver eldningen mera arbetskraft än nödigt vore, i synnerhet som lågtrycksångpannan ej kan lämnas utan ständig tillsyn. Enligt det föreliggande förslaget skulle nu en ångpannacentral för hela anstalten anläggas. Varmvattensystemet skulle härvid komma att uppvärmas genom motströmsapparater i förbindelse med högtrycksångpannor, och all annan behövlig ånga för ångköket, torken, tvätten samt för uppvärmning av vatten på andra platser såsom badrum och operationsrum skulle fås genom reducering av högtrycksången till lämpligt tryck. Eldningen skulle härigenom endast ske på ett ställe, och man skulle kunna använda det bränsle, som vid varje tid är billigast. Ett annat behov skulle samtidigt kunna fyllas. För sanatoriet behövlig elektrisk energi levereras av Yngeredsfors kraftaktiebolag. Från Varberg ledes energien med 800 volts spänning uti en 2 kilometer lång luftledning ut till sanatoriet och nedtransformeras där till 110 respektive 190 volt växelström. Svagheten i systemet ligger i den långa luftledningen, då denna vid stormar lätt utsättes för avbrott. För att trygga sig emot följderna av ledningsbrott har inrättandet av en egen mindre elektrisk central ansetts vara det enda möjliga. Funnes, såsom även ovan nämnts, en ångpannacentral för högtrycksånga, skulle en dylik kunna anordnas att

tagas i bruk vid eventuella avbrott i strömmen. Dessutom är behovet av högtrycksånga för desinfektion rätt så tvingande.

Genom den fortsatta utvecklingen av sanatoriets verksamhet hava vidare vissa ekonomilokaler blivit för små i förhållande till de arbeten, som där måste utföras, och har på grund härav uppförande av ytterligare en byggnad ifrågasatts.

För att underlätta driften och göra behandlingen av patienterna så effektiv som möjligt hava därjämte vissa mindre tillbyggnader ansetts erforderliga.

Slutligen innebär förslaget anläggandet av ett pumphus med centrifugalpump för uppsamlandet av allt avfallsvatten från sanatoriet, enär de hittillsvarande anordningarna för ifrågavarande ändamål dragit alltför stora kostnader.

Det för arbetena uppgjorda kostnadsförslaget slutar å 342,000 kronor. Antalet vårdplatser är, som förut sagts, 257; läggas därtill de 24 platser, som finnas i de båda isoleringspaviljongerna, blir antalet sängar 281. Anläggningen har tills dato kostat, de senast utförda nybyggnaderna inberäknade, 450,000 kronor, vilket gör 1,600 kronor per säng. Med den nu beslutade ny- och tillbyggnaden skulle kostnaden per säng i runt tal stiga med 1,200 kronor.

Vid senaste nybyggnad begärdes och beviljades statsbidrag motsvarande $\frac{2}{3}$ av den beräknade byggnadskostnaden. Även nu har styrelsen ansett sig böra begära ett motsvarande belopp eller således 228,000 kronor. Resterande 114,000 kronor skall anskaffas genom upplåning mot inteckning i föreningens fastighet. Föregående statsbidrag till anstaltens byggnader uppgå, såsom ovan nämnts, till 228,200 kronor, utgörande per säng 812 kronor. Om det nu föreslagna statsbidraget 228,000 kronor beviljas, skulle statens bidrag per säng utgöras i runt tal av 1,600 kronor och sålunda med 400 kronor understiga det bidrag — 2,000 kronor — varmed staten deltagar vid byggandet av lungsots-sanatorier.

Medicinalstyrelsen, som avgivit utlåtande i ärendet, har tillstyrkt föreningens framställning.

Utskottet, som tagit del av i ärendet ingivna ritningar och kostnadsförslag, har icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förvarande framställning och får sålunda hemställa,

att riksdagen må medgiva, att som bidrag till uppförande av vissa byggnader m. m. vid kustsana-

toriet Apelviken må av Kungl. Maj:t beviljas föreningen för kustvård åt skrofulösa barn ett anslag av 228,000 kronor, att av de utav riksdagen beviljade anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter utgå utan hinder av de för dessa anslag av riksdagen bestämda villkor, men med skyldighet för föreningen att underkasta sig de föreskrifter med avseende å förstberörda anslags åtnjutande, som av Kungl. Maj:t må bestämmas.

Stockholm den 9 april 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 57.